

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 2113.

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32[—], polletno
Din 18[—], četrtletno Din 9[—], ino-
zemstvo Din 64[—].
Poštno-čekovni račun štev. 10.603.

Cene inseratom: Cela stran
Din 2000[—], pol strani Din 1000[—],
četrt strani Din 500[—], 1/2 strani
Din 250[—], 1/4 strani Din 125[—].
Mali oglasi vsaka beseda Din 1[—].

Fronta slovenskega ljudstva.

Minister dr. Miha Krek je 27. septembra na shodu v Gornji Lendavi (v Prekmurju) o občinskih volitvah izjavil naslednje:

»Narod naj po svoji volji in po svoji pameti za gospodarje v občinah izvoli može, ki jih smatra za najboljše. Pri sedanjih občinskih volitvah nihče ne bo sillil, naj kdo voli tega ali onega kandidata, nihče ne bo grozil. Ljudstvo naj se popolnoma svobodno izrazi. Želimo pa, da bi vsi Slovenci v varstvo svojih narodnih interesov pri tej priliki kot en sam mož glasovali za tiste, ki jih odobrava voditelj dr. Korošec. Vabim vas, da se za volitve tako pripravite, da zmagajo povsod liste JRZ. Morda prihajajo med vas ljudje, ki pravijo, da občinske volitve niso važne in da nimajo političnega značaja in da so zgolj gospodarskega pomena. To pa ni res. Občina je del države, ki izvaja svoje samoupravne posle in del poslov državne uprave. Kar je družina v družbi, je občina v državi. Kakršne so razmere v občini, takšne so tudi v državi. Občinski predstojniki so deloma tudi politični upravni organi, ki dajejo izrazito politične izjave, saj volijo senat. Kakršni so župani, takšno bo tudi to zakonodajno telo. Za občinske volitve moramo te dni mnogo delati, da bodo izpadle tako, da se pozneje ne bomo kesali. Če je dr. Korošec pod prejšnjimi režimi moral za nas trpeti, potem mu moramo tudi sedaj izraziti naše popolno zaupanje, ostati mu moramo zvesti.«

Te besede so vredne, da si jih volilci zapomnijo ter se po njih ravnaajo. Občinske volitve se sedaj vršijo v popolni svobodi. V zadnjih šestih letih je to prvi slučaj, da morejo volilci glasovati po svobodnem svojem prepričanju. Pri vseh volitvah, ki so se vršile v omenjeni dobi, naj so to bile parlamentarne ali občinske volitve, je vladal teror. Volilci niti kandidatov niso mogli postaviti po lastni odločitvi. Glasovati so morali za vsiljene kandidate. Kdor je bil le količkaj odvisen od režima in njegove stranke, je moral iti volit. Tisti pa, ki so bili toliko svobodni, da se jih ni moglo prisiliti, da gredo volit, ter so ostali doma, so bili kar od komisije zabeleženi kot glasovalci. Z nesramnim terorjem se je družila še nesramnejša goljufija. Takšne so bile volitve, ki jih je delala JNS.

Danes vlada svoboda. Volilci si postavljajo kandidate, ki jih sami smatrajo za sposobne in dobre. V največji svobodi bodo na dan volitve glasovali za kandidate, ki so si jih sami izbrali po svobodnem preudarku. JNS, ki je bila pod svojimi režimi največja nasilnica, tudi uživa svobodo, in

sicer povse nezasluženo svobodo. To skuša na nesramen način izrabljati sebi v prid s tem, da trosi med ljudstvom laži. V tem je večakinja že od nekdanj. Pred tremi leti, da se omejimo samo na občinske volitve, je ljudem lagala, češ, da gre pri občinskih volitvah zgolj za politično izjavo, za izraz zaupanja režimu, ki ima v vsej državi oblast v rokah. Saj je občina predvsem celica v državnem organizmu, iz katerega črpa vso svojo življenjsko in gospodarsko moč. Samoupravo občin so takrat zmanjšali na ničlo. Danes pa trosi ista stranka po svojih listih in agentih med ljudmi laž, da gre pri občinskih volitvah samo za gospodarstvo, politika pa sploh ne pride v poštev.

Jenesarji se menda ne zavedajo, kako si sami izpodkopavajo tla pod nogami, ko širijo med volilci glasilko o gospodarstvu. Če pa se zavedajo, zaupajo na pozabljenost ljudi. Toda ljudje najmanj pozabijo tistih udarcev, ki jih najhujše zadevajo, in to so gospodarski udarci. Teh pa je JNS prizadela našemu ljudstvu v takem številu in v takšni meri, da še vedno stoka pod njihovo težo. Nekdanj so se nekdanji demokratje in kmetijci ponašali s svojo kmečko zaščito ter so jo na vsa usta razglašali svetu kot svoje največje delo za kmeta. V resnici pa je bila ta zaščita samo grda krparija, ki ni nikomur hasnila, marveč vsem škodovala. Tej grdi krpariji je sedanja

vlada z uredbo o likvidaciji kmečkih dolgov napravila konec. Iz tiste JNS kmečko-zaščitne krparije je sledila kot nujna posledica nelikvidnost naših denarnih zavodov, ki so prišli na rob prepada. Sedanja vlada si prizadeva na vso moč, da vrne našim denarnim zavodom likvidnost ter tako poživi med našim ljudstvom gospodarsko življenje.

Naše ljudstvo ve iz lastne skušnje, da Jenesarjem — demokratom in kmetijcem — ne gre zaupanje, marveč političen prezir in boj. Isto velja o njihovih zaveznikih pri občinskih volitvah. To so pred vsem mačkovci: v Sloveniji političen nestvor, ki ne ve, ali je tič ali miš. Ako celo na Hrvaškem mačkovci ne vedo, ali vsaj ne povedo, kaj hočejo, kako bi to vedeli v Sloveniji! Kdor pa ne ve, kaj hoče, pa hoče drugim komandirati, je kakor slepec, ki hoče drugega voditi. Ali smo Slovenci res že tako daleč, da bi bili slepci naši politični voditelji! Komunisti vsaj vedo, kaj hočejo. Rdeče-črne zastave, ki sedaj plapolajo v ubogi Španiji, osvetljujejo njihove končne cilje. Ti končni cilji bi pomenjali za nas konec Slovenije. Takšno ljudsko fronto naše ljudstvo odločno odklanja, kakor tudi ne mara takozvanih kmečko-delavskih zvez, ki so samo plašč, za katerim se skrivajo politični činitelji, ki se v odkiti borbi ne morejo uveljaviti, in kakor zavrača »gospodarske« liste, katere so krinka za politične koristolovce. Naši možje in fa: tje gredo v strnjjenih vrstah za našim voditeljem g. dr. Korošcem: to je fronta slovenskega ljudstva.

V NAŠI DRŽAVI.

Redno zasedanje narodne skupščine prične 20. oktobra.

Glede za JRZ zmagovitih občinskih volitev v moravski banovini izjavljajo nasprotniki sami, da so doživeli zelo hud poraz. Treba namreč pomisliti, da so bile te volitve v primeri z onimi, katere je izvedla JNS leta 1933, popolnoma svobodne. Vsaka politična skupina je lahko nemoteno postavila svoje liste in zanje agitirala.

Naš ministrski predsednik o novi trgovinski pogodbi z Italijo. Trgovinski dogovor z Italijo, ki je bil sklenjen 26. septembra t. l., je stopil v veljavo 1. oktobra. Ministrski predsednik dr. Milan Stojadinovič je povdaril o novi pogodbi, da so z njo vpostavljeni med našo državo in Ita-

lijo trgovinski odnošaji, kakor so obstojali pred sankcijami. Konec je kratke in neprijetne dobe popolnega zastoja medsebojne trgovine. Konča se nepogodbena stanje. Gospodarski činitelj, ki je imel med obema državama svoj posebni pomen, dobi ponovno svojo veljavo. Vsi naši gospodarski krogi bodo sprejeli z zadovoljstvom novo obnovo trgovinskega razmerja s sosedno Italijo. Za izvozno blago iz naše države v Italijo so uvedeni polletni kontingenti. V prihodnjih šestih mesecih bomo izvozili v Italijo: pšenice za 10 milijonov lir, koruze za 10 milijonov, mehkega lesa za 14 milijonov in ravno za toliko trdega lesa, perutnine za 3 milijone lir. K temu še pridejo: meso, jajca, premog in več drugega blaga v vrednosti 1 milijona lir.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Razvrednotenje čehoslovaške krone. — Radi znižanja vrednosti denarja v Franciji, v Švici in na Nizozemskem bode po

sklepu ministrskega sveta padla tudi vrednost češke krone za 16% sedanje vrednosti.

Za Nemčijo ter Avstrijo še Madžarska. Na zadnjem zasedanju Društva narodov v Ženevi je nastopil madžarski odposlanec z zahtevo, da se mora dovoliti tudi Madžarski svobodno oboroževanje. Po mirovni pogodbi se Madžari očitno ne smejo oboroževati po svoji volji in tudi sedaj je Mala zveza nastopila proti ti najnovejši madžarski zahtevi. Madžari bodo pač kar na lastno pest posneli oboroževalni vzgled Nemčije in Avstrije.

Nov protižidovski zakon na vidiku v Nemčiji. Nemški državni zbor ali rajstag se bo sestal enkrat proti sredini tega meseca. Ob tej priliki bo govoril kancler Hitler o načrtih vlade za zimsko preskrbo in pomoč v letu 1937. Državnemu zboru bo predložen zakon, ki bo onemogočal židom nakup posestev v mejah nemške države.

Slabo gospodarijo levičarji na Francoskem. S kako zmagovitim bobnanjem v širni svet so se lotili levičarji vladnih poslov pod predsedstvom Bluma na Francoskem. Napovedovali so, kako bodo povzdignili gospodarstvo in bodo popolnoma preosnovali francoske socialne razmere. Iz vsega tega prerokovanega tamtama se je pa izcimilo skrajno slabo gospodarstvo, porast cen in neprestane delavske stavke. Vsa poveljna leta se je stekalo zlato v Pariz in držalo francoski frank na izredni višini. Kakor hitro so se pa oprijeli francoskih državnih financ levičarji, se je razbežalo nakopičeno zlato iz dežele in Blumovi vladi ni preostalo drugega, kakor da je razvrednotila frank. Vlada je stopila pred zbornico in senat z zakonskim načrtom o razvrednotenju franka. V zbornici je bil načrt sprejet 1. oktobra s kompromisno rešitvijo senata s 304 glasovi proti 217. Za bodoče je Blum v parlamentu obljubil, da njegova vlada ne bo več dopustila, da zasede delavstvo tovarne in podjetja. Kakor povsod, kjer so se še dokopali socialisti do vlade, so jo tudi v par mesecih v Franciji polomili v gospodarskem in socialnem oziru. Slabo gospodarstvo Blumove vlade in neprestano štrajkovno gibanje sta zelo slabo odjeknila med ljudskimi množicami, ki so se skrajno tako navdušeno oklenile »ljudske fronte«. Pred kratkimi so se vršile v dveh okrajih nadomestne volitve v parlament. Oba ta okrajsta sta veljala za trdnjavi »ljudske fronte«, a sta propadla v obeh levičarska kandidatata in sta odnesla zmago desničarja.

Razvoj krvavih dogodkov na Španskem. Ze zadnjič smo poročali, da je uspela nacionalističnim četam zasedba mesta Toledo in osvoboditev obleganca, ki so se na en mesec z največjim junaštvom branili v skoro čisto razstreljeni trdnjavi Alcazar proti rdeči družali. — Dne zadnjega septembra je došlo do pomorske bitke pri Cadixu. Dve španski vladni križarki sta se nenadoma pojavili pred veliko križarko, ki je v rokah upornikov, in sta jo pričeli obstreljevati. Napadena uporniška ladja je odgovorila z naglim streljanjem iz svojih najtežjih topov. Eden vladni rušilec je bil tako poškodovan, da se je potopil in je rešila mornarje na pomoč policijska francoska ladja. Tudi druga vlad-

ga bojna ladja je bila z zadetki tolikanj oslabiljena, da je izbruhnil na njej požar in se je morala umakniti iz boja. — V Madridu, krog katerega se vedno bolj zožuje krog nacionalističnih čet, vladajo anarhisti. Predsednik republike Azana je podal ostavko in bi bil rad pobegniti iz prestolice, a mu anarhisti branijo, da bi odfrčal v letalu. Tudi vlada ne sme zapustiti Madrida. Ministri so si dali za svojimi palačami zgraditi letališče, s katerega bi bili v letalih pobegnili za slučaj nevarnosti. Anarhisti so jim uničili načrt za umik in je vlada ujetnica počestne družali. — V Madridu so vpoklicali ženske od 18. do 50. leta, da bodo opravljale razna utrjevalna dela krog mesta in bodo skrbele za dovoz živil braniteljem. Da je prehrana Madrida skrajno pičila, dokazuje dejstvo, da so odpremil iz prestolice v Valencijo in druga obmorska mesta slabotne ženske z deco. — Radi vednih porazov so se začeli med seboj grizti levičarji, anarhisti in komunisti. Anarhisti očitno grozijo predsedniku vlade LARGU CABALLERU in se že imenuje njegov naslednik v osebi skrajno komunističnega poslanca Hozdijaza. — Poveljnik nacionalistov general FRANCO je prevzel naslov začasnega državnega poveljarja in je podpisal več odredb o ureditvi vrhovne državne

uprave in o občinskih odborih. — Uporniki so že nekaj dni popolni gospodarji gibraltarske morske ožine, ker so vse vladne ladje zapustile gibraltarsko morje radi pomanjkanja oficirjev in tehničarjev izobraženega moštva.

Važne spremembe v sovjetski Rusiji na vodilnih mestih. Italijanski listi so razglasili vest, da se bo sovjetska vlada preselila iz Moskve v Omsk v Sibirijo. — Važnejše nego ta vest so spremembe na vodilnih mestih. Dosedanji komisar za notrajne zadeve in nekdanji šef boljševiske čeke ali tajne policije žid Jagoda ter komisar za pošte in nekdanji predsednik sovjeta narodnih komisarjev Rykov sta odstavljena od svojih službenih mest. Jagoda je imenovan za novega poštnega komisarja, za notrajnega ljudskega komisarja pa pride tajnik komunistične stranke Ježov, ki je po rodu čistokrven Rus. Jagoda, ki je 35 let star žid in je bil največji krvolok v vodstvu Čeke, se je moral umakniti na zahtevo maršala Vorošilova, ki hoče odstraniti od vodstva države vse žide in ga preosnovati v nacionalno rusko ustanovo. Ježov spada v ožji krog Stalinovih in Vorošilovih zaupnikov. Bil je že pomočnik komisarja za poljedelstvo in je v vrhovnem izvršilnem odboru komunistične stranke.

CERKVENI JUBILEJ V VUHREDU.

Drugo nedeljo v oktobru, 11. oktobra, bo v Vuhredu posvečenje treh novih bronastih zvonov. Vlija jih je zvonarna I. K. Bühl v Mariboru.

Na največjem zvonu so podobe sv. Cirila in Metoda in podoba služabnika božjega A. M. Slomškega. Prva dva sta slovanska apostola sploh, zadnji je pa posebej slovenski apostol. Naj bi duh teh treh apostolov vladal v srcih ne samo Vuhredčanov, temveč vseh prebivalcev v Dravski dolini, kamor bo glas zvona segal.

Na drugem zvonu sta podobi sv. Frančiška Ser. in sv. Petra, na tretjem pa podobi Marije in sv. Jožefa.

S slovesnostjo posvečenja novih zvonov bomo združili praznovanje 50letnice postavitve in posvetitve krasne župnijske cerkve v Vuhredu. Župnijska cerkev je res lepa gotična stavba, ki uživa sloves, da je najlepša v Dravski dolini. Pozidati jo je dal župnik Anton Kocuvan. Pretežno večino stroškov je poravnala darežljiva Pahernikova rodbina v Vuhredu, zato je tudi na cerkveni steni vzdana plošča z napisom: Franc Pahernik, ustanovitelj.

Za dne 11. oktobra vabimo v Vuhred na našo slovesnost! Posebno se naj naše lepe slovesnosti udeležijo sosedni župljani, ki so nam tudi precej pripomogli z darovi. Bog nam daj za takrat lepo vreme!

Slovesnost 50letnice cerkve in posvečenje treh novih bronastih zvonov bo pa vodil prevzvišeni škof dr. Ivan Tomažič. Slovesnost se bo pričela ob 9. uri.

Nacionalizem — poganstvo. Nacionalisti (narodnostni pretiranci) skazujejo narodnosti božanske, boljše rečeno malikovalske časti. Da bi mogli tega malika predstaviti

v njegovi pristnosti, segajo nazaj v narodno starodavnost. Takrat še krščanstvo ni bilo »pokvarilo« pristne narodove duše, ki je bila nacionalno poganska. Tako delajo narodnostni pretiranci v narodno-socialistični Nemčiji. Tako dela tudi skrajno nacionalistična struja, ki se pojavlja na Madžarskem. Ta pokret trdi, da je krščanstvo madžarsko bistvo pokvarilo ter da se madžarski narod ne da drugače rešiti, kot da se zopet poprime svojih starih azijskih bogov. Glavni predmet tega nacionalno-madžarskega bogoslužja je bog vojske z imenom Hadur. Njemu v čast je ta madžarski »obnovitveni« pokret sestavil posebne obrede. Mesto krsta hočejo vpeljati neke stare poganske obrede iz stare Azije. Med temi obredi zavzema važno mesto izkaženje obraza otrokovega z ostrim nožem. Tako so nekdanj delali v Aziji, da je lice starega pristnega Ogra dobilo trd in mrk izraz, ki naj bi pri drugih vzbujal strah. S tem obredom stari madžarski nacionalisti še niso uspeli, ker jim državna oblast tega obrednika noče potrditi, marveč jih preganja. Kljub temu imajo svoje tajne sestanke, ker upajo, da se bodo tudi Hadurjevim častilcem vremena zjasnila.

Caballero — častni brezbožnik. Largo Caballero je vodja radikalnih socialistov v Španiji. Od nekdanj je bil kričav propovednik najradikalnejšega marksizma in klicar socialne revolucije. Ko je pri zadnjih volitvah v parlament v Španiji zmagala ljudska fronta, je Caballero stopil na čelo njene najskrajnejši levice. Ko je komunizem preliž že dovolj krvi v Španiji, je prišel čas za Caballerovo vlado. Sedaj je ministrski predsednik. Njegova naloga je, sredi krvi izvesti popolno boljševizacijo in sovjeticizacijo Španije. Ruski sovjeti vedo, da Caballero te svoje nakane ne bo mogel izvršiti, ker bodo to preprečili nacionalisti, ki bodo z orožjem v roki pregnali iz Španije rdečkaste podivjane prevratneže. Ker uradna